

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 27 marca 2024 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy o kredycie
konsumenckim oraz ustawy o konsumenckiej pożyczce lombardowej**

(druk nr 61)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem uchwalonej przez Sejm ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy o kredycie konsumenckim oraz ustawy o konsumenckiej pożyczce lombardowej jest uchylenie przepisów, które weszły w życie w dniu 7 stycznia 2024 r. na podstawie ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej. Zgodnie z tymi przepisami, ochroną przewidzianą dla konsumentów objęto osobę fizyczną prowadzącą gospodarstwo rolne w rozumieniu art. 6 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w zakresie:

- stosowania klauzul niedozwolonych (art. 385¹–385³ Kodeksu cywilnego),
- udzielania pożyczki na podstawie art. 720⁶ Kodeksu cywilnego,
- udzielania kredytu na podstawie ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim,
- udzielania pożyczki lombardowej, o której mowa w ustawie z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej.

Jak wynika z obu uzasadnień do projektów ustaw, które zainicjowały proces legislacyjny w tym zakresie, wejście w życie przepisów ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej

pożyczce lombardowej nie spowodowało poprawy sytuacji rolników na rynku finansowym. W efekcie zmian legislacyjnych nastąpiło ograniczenie dostępu rolników do finansowania w postaci pożyczek udzielanych przez firmy leasingowe oraz zaburzenie stabilnego finansowania gospodarstw rolnych ponieważ ustawa o kredycie konsumenckim nie jest dostosowana do finansowania skomplikowanych projektów inwestycyjnych w rolnictwie, a także do udzielania kredytów ze wsparciem publicznym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Banku Gospodarstwa Krajowego.

Ustawa ma wejść w życie z dniem ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę w dniu 20 marca 2024 r. Ustawa jest efektem pracy nad dwoma projektami ustaw: poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy o konsumenckiej pożyczce lombardowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 208) oraz rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy o kredycie konsumenckim (druk sejmowy nr 227). Prace nad tymi projektami prowadziła Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi, która wypracowała projekt ustawy, w dużej mierze, w oparciu o przedłożenie poselskie i przedstawiła sprawozdanie w druku sejmowym nr 250.

W drugim czytaniu zgłoszono poprawkę mającą na celu powrót do założeń projektu ustawy z przedłożenia poselskiego w zakresie objęcia ustawą propozycji uchylecia art. 385⁵ § 2 oraz art. 720⁶ Kodeksu cywilnego (druk sejmowy nr 250-A).

Sejm uchwalił ustawę z zaproponowaną poprawką.

III. Uwagi szczegółowe

1) Ustawa nie zawiera przepisu przejściowego rozstrzygającego jakie przepisy należy stosować do stosunków i spraw, które powstały lub rozpoczęły się przed wejściem w życie nowych przepisów ale trwają nadal lub są w toku w chwili dokonywania zmiany prawa (§ 30 Zasad Techniki Prawodawczej). W przypadku braku rozstrzygnięcia tych kwestii powstanie luka w prawie, którą zastąpi praktyka. Praktyka może nie być jednolita, co z kolei będzie skutkowało koniecznością orzekania sądów w sprawach spornych.

Wydaje się, że w przypadku opiniowanej ustawy najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest przedłużenie obowiązywania uchylanych przepisów do umów już zawartych. Regulacja zabezpieczająca „interes w toku” służy respektowaniu zasady zaufania do państwa i stanowionego przezeń prawa, wywodzonej z art. 2 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny stoi na stanowisku¹⁾, że Konstytucja wymaga stanowienia takich przepisów przejściowych, które pozwolą osobom dotkniętym nową regulacją na dokończenie przedsięwzięć podjętych na podstawie wcześniejszej regulacji. Adresat ustawy ma prawo uważać, że regulacja do niego kierowana będzie stabilna. Zasada zaufania obywatela do państwa i stanowionego przezeń prawa nakazuje zatem ustawodawcy należyte zabezpieczenie uprawnień nabytych na podstawie poprzednich przepisów.

Propozycja poprawki:

– po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. Do umów zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.”;

2) Opiniowana ustawa ma wejść w życie z dniem ogłoszenia. Wyznaczony przez art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych 14-dniowy okres *vacatio legis* jest uznawany w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego za minimalny standard. Okres *vacatio legis* powinien być tak dobrany, by zapewnić adresatowi normy prawnej odpowiednią ilość czasu na przystosowanie się do zmienionych regulacji i na bezpieczne podjęcie odpowiednich decyzji co do dalszego postępowania.²⁾ Najdalej idącym skróceniem okresu *vacatio legis* jest wprowadzenie danego aktu w życie bez okresu *vacatio legis*. Ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych dopuszcza wyjątkowo taką możliwość, ale zastrzega przesłanki korzystania z takiego rozwiązania. Rozwiązanie takie można zastosować gdy ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego, a jednocześnie zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

Obydwie te zasady są również wyrażane w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego.³⁾

---

¹⁾ wyroki TK z: 8 kwietnia 1998 r., K 10/97, 5 stycznia 1999 r., K 27/98, 30 marca 2005 r., K 19/02, 27 czerwca 2006 r., K 16/05, 18 lipca 2006 r., P 6/05 i 18 września 2006 r., SK 15/05.

²⁾ wyrok TK z dnia 25 marca 2003 r., U 10/01.

³⁾ wyrok TK z dnia 10 grudnia 2002 r., K 27/02.

Zgodnie z § 12 pkt 2 Zasad Techniki Prawodawczej projektodawca powinien przedstawić w uzasadnieniu szczegółowe wyjaśnienie potrzeby wejścia w życie projektowanej ustawy albo jej poszczególnych przepisów w terminie krótszym niż 14 dni od dnia ogłoszenia, jeżeli projekt ustawy przewiduje takie postanowienia.

W uzasadnieniu do projektu ustawy nie zostały przedstawione żadne powody niezastosowania standardowego terminu wejścia w życie ustawy. Mając na względzie powyższe, proponuje się wprowadzenie poprawki mającej na celu zastosowanie 14 dniowego terminu wejścia w życie ustawy.

Propozycja poprawki:

– art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Aldona Figura

Główny legislator